

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
ni v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" $\frac{1}{4}$ " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" $\frac{1}{4}$ " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 53.

V Mariboru 31. decembra 1868.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Z tem listom se konča drugi tečaj „Slov. Gosp.“. Pri ti priliki ponavljamo še enkrat prošnjo, naj nas rodoljubi z obilno naročbo podpirajo, ker bode prihodno leto za lesoreze več stroškov.

Še enkrat izrekamo srčno zahvalo vsem našim dosedajnim prijateljem in podpornikom, ki so nas prve dve leti duševno in materialno tako krepko podpirali.

Vredništvo.

1868 na starega leta den.

Dnes snemamo koledarček l. 1868. raz stene, kder je visel celo blaženo leto. Denemo ga v stran, v marsikteri hiši ga pripnejo k dolgi vrsti že dosluženi koledarčkov, ki visi kot malo cenjena roba, le takrat ga v roke vzamejo, kedar je treba oslabelemu spominu v pomoč priti. Malo cenjena roba, kajti zato, kar je bilo, nikdor nič ne da.

Vendar mi še hočemo tudi enkrat, predno koledarček denemo v stran, ga v roke vzeti in premetovati liste, ki kažejo čas preteklega leta in se spominjati, kaj nam je bilo leto, ki dnes mine v morje večnosti, hočemo v kratkem pregledati črte, ki smo si jih načrtali v teku doteklega leta.

Naj globljeje nam v srce segajo spomini, ki so navezani na našo lastno hišo. In kdo ne bi imel v lastni hiši iz tega leta veselih ali žalostnih spominov? Življenje ni brez spremembe. Videli smo iz one hiše srečno nevesto spremljati pred oltar, doni še nam po ušesih veseli buk in godba in strel, okinčane svatovce so se že dolgo časa spreoblekle in nevesta skrbiliva žena že kolovrat suče, ta dogodba letošnjega leta pa ostane v koledarčku te hiše zavedno rudeče podčrtana. Tudi smo videli krst ali pogreb ali hudo bolezen, srečo ali nesrečo v gospodarstvu, vsak posameznik ima svoje vesele ali žalostne spomine v tem preteklem letu.

Toda javnost praša le po narodnih in državnih spominih, ker človek je ud človeštva, je ud države, je ud naroda, zanimiva nas tedaj današnji den tudi v pratiko ali koledarček pogledati in se prašati, koji spomini nas vežejo na letošnje leto, za koliko je prišlo človeštvo naprej ali nazaj, kako država, kako naš narod slovenski, z drugimi besedami kaj se je to leto na svetu imenitnega zgodilo, kaj v naši državi kaj med našim ljubljanim narodom slovenskim?

Kaj bi rekli, da gre človeštvo naprej. Imele so v Petrogradu države shod in so odločile, da pri prihodnih vojskah nočejo več rabiti takih ustrojev, ki usmrtijo na eden strel množino vojakov. To bi bila stópna naprej. Po španski revoluciji, ki je kraljico iz prestola pregnala, se je izreklo da od onega dne naprej v španskih naselbinah rojeni suženski otroki postanejo vsi svobodni.

To je tudi spomin, ki znači napredek človeštvu. Na Angleškem je vsled nove volitve Gladstone stopil na državno kormilo, in pričakuje se, da pridejo po njegovem uplivu stiskani Irčani do svojih pravic. Ravno tako se sme volitev Grant-a za prvoodnika severo-amerikanske republike šteti med vesele dogodke, kajti od njega se pričakuje sprava z južnimi državami in da se sužnost popolnoma odpravi.

Ruska država se je zdato razžirila po Aziji, pot se odpira blizu do Indije po suhem, turško gnezdo se razdira, železnice in omika se širijo do tje med narode, ki so se dotlej še med divje šteli.

Med žalostne svetovne dogodke moramo šteti veliki potres v Ameriki, krvolitje na Kreti, umor Srbskega knjeza Mihajla.

Kaj pa se je v naši Avstrijski državi to leto posebno imenitnega zgodilo? Pod kormilom novega cislajtanskega ministerstva smo dobili, tele imenitne postavbe: 1. Zakonsko postavbo, ki dovoljuje sklepanje in ločitev zakonov po državljskih postavah in v sili se sklepa tudi brez crkvene poroke. 2. Šolsko postavbo, ki duhovščini upliv do šole menjša. 3. Medverska postavba, ki vse v državi pripoznane vere imenuje ravnopravne. 4. Odvetništvo ali advokacija je pogojema prosta. 5. Novo vojaško postavbo, ki vojake pomnoži in še pridra deželno brambo in črno vojsko. Na dolgu nam je pustilo to leto posebno izvršilno postavbo §. 19, porotnice, premembo kazenske postavbe.

Cislajtanski zbor je zboroval brez Českih poslancev. V Translajtanskem zboru v Pešti se je dovršila zveza ali v Hrvaskem smislu podvržba trojedne kraljevine pod Ogersko krono, toda brez Dalmacije; se še ne ve, gre-li v Cis- ali Translajtanijo. Sklenola se je narodna postavba, pa ne po godu nemadarskim narodom, ampak Srbi, Slovaki, Rusini, Romani, Nemci se čutijo tlačene.

Avstrijske države naslov se odslej glasi: avstrijsko-ogerska država. Drugi posebni dogodki t. l. so bili izjemni stan na Českem. Českega deželnega zbora Česki poslanci niso obiskali, posebno dosti obsojenih vrednikov na Českem, nesreča na železnici v Horovicah in v solnijah v Velički.

Kaj pa smemo mi Slovenci na starega leta den reči? Kteri spomini naj vežejo na staro leto 1868? Recimo, naše sv. Mohorsko društvo je imelo nad 10 tisoč udov. Okoli Trsta se je napravilo 6 novih čitalnic, osnovalo se je v Ljubljani politično društvo za brambo narodnih pravic, imeli smo tabore v Ljutomeru, Žalcu in Šempasu, dijaški in učiteljski zbor v Ljubljani.

Ideja za zedinjenje vseh Slovencev se je živo izrekala, nad 100 prošenj je prišlo v tem smislu v Gradec. Vdeležili smo se pri polaganju temeljnega kamna za narodno gledišče v Pragi po dr. Vošnjaku, na svet je stopil politični časnik „Slovenski Narod“; smemo zadovoljni biti, dasi nismo brez neljubih spominov. Iz sredine naše je bil pri novi politični vredbi prestavljen naš prvi in naj krepkejši javni zagovornik Štirski g. M. Herman, „Glasnik“ je sred leta zaspal, dogodki v Trstu, peresna vojska proti politiki naših državnih poslancev, ki jo sicer le zato obžalujemo, ker je ostala brez ploda. Obečalo je nam l. 1868 še domače železnice in nove šole, in narodne šole, in narodne urade in že so si uradniki pisali spričala ali to so obečanja, ktera si dobro zapomnimo in jih zapišemo tudi v prihodni koledarček kot tirjatev.

Potovanje §. 19.

(Konec.)

Zdaj pa stopi nek drug mož pred uradnika, mu tudi slov. pismo da, sliši ravno tisti odgovor, pa se ga ne vstraši. Lepo slov. reče gospodu: „V časnikih sem bral postavbo, ktera pravi,

da so vsem narodom jednake pravice podeljene, vsak sme tirjati, da se mu v uradnih v tistem jeziku odpisuje, v katerem svoje pismo vloži, to je v tistem, katerega narod, med katerim uradniki živijo, govori. Tukaj smo Slovenci, za to hočemo tudi, da se nam slovensko odpisuje. To je mož, sem si mislil, vidim, da je časnike prebiral, da se je že izuril, da ve, kaj mu po pravici gre. Tudi gospod se je umaknol, vzel pismo in obljubil, da hoče že storiti, kar bo mogoče. Da bi le več takih možev bilo, kateri bi povsodi svoje pravice tirjali pošteno, saj bi še več dosegli. Zapustim to hišico, kder moje povelje tako izpolnjujejo, ter grem v drugo, kder ljudje nekoliko bolj glasno govorijo. Ko v njo pridem, sem videl, da sem v sodniškem hramu. Stranka, ktera se izprašuje, je čisto slovenska, sodnik pa ne zna toliko slovenski, da bi se mogel z njimi pogovarjati, koliko manj še zapisnik v narodnem jeziku pisati. Ljudje so že bili nekoliko razkačeni, ker se niso mogli z uradnikom porazumeti. Na zadnje neka ženska, ktera je polleta med Nemci služila jezna izkličje; „Ich hob“, „priechn“. Vsi so se nekoliko temu izrazu posmejali, pa razumeli ga niso. Zdaj pokliče sodnik „tolmača“, da bi posredoval med njim in stranko. Videlo se mu je, da je že, da je diurnist, kateri ima na mesec 25 n. goldinar. Zdaj se začnejo razgovarjati, pa tolmač s sodnikom vred je tako slovensko govoril, da sem hitro razumel, to je tako imenovana „nemškutarska sproha“. Pozvedel sem zdaj tudi, kar je ova žena povedati hotela, namreč da ima priče, ktere znajo potrditi to, kar ona zahteva. Nekoliko časa še sem poslušal, pa jezik, katerega so gospodje uradniki govorili, je bil tako strašen, da me je začelo v zelodcu jesti po črevah pa gristi in moral sem oditi ker drugače bi „koliko“ dobil. Spoznal sem tukaj, zakaj se uradniki soperstavljajo slovensko pisati, ker, akoravno med slovenskim narodom živijo, se vendar jezika nočejo naučiti, zato bi bil čas, da bi se odločil vsem uradnikom čas, v kterem se morajo naučiti jezika naroda, med katerim živijo. Prepričal pa sem se tudi, koliko koristi ljudem časnik, kateri jim razloži, kaj imajo pravico tirjati, ker tako bodo vsi po pravem potu hodili, pa tudi doségli, kar jim gre, kar jim narava sama in zdrava pamet priznati mora.

Odidem iz uradnice, da poiščem gostivnico, v kateri bi dobil prav dobro staro vino, da si želodec popravim. Žalosten sem tudi bil nekoliko, ker sem se prepričal, da gospodje tako malo prisego držijo. Kdo jim bo zaupal! Najdem tudi kmalo gostivnico, v kateri sem našel na mizi „78 št. Slovenskega Naroda“. Vzamen ga v roke in na tretji strani nahajam dopis deželnemu zboru krajskemu, v kterem tirja, da se mora postava zaradi posilnega razdeljevanja pašnikov, ktera je le v slovenskem jeziku pisana, v nemški prestaviti, ker drugače je ministerstvo ne bi moglo naj viši potrditvi predložiti. O strašna jednakopravnost! Se oni kateri tolikokrat trdijo da spoštujejo in varujejo pravice vsakega naroda ne privoščijo celo krajski deželi slovenskega jezika, ter tirjajo nemško prestavo. Kako bi še tirjali potem od podložnih uradnikov spoštovanje. Narodnjaki v Ljubljani so se na noge postavili, ali, kakor mi drugi list pravi, so sklenoli prestavo v nemški jezik. Le samo po polovici, po tem bomo dosegli pravice, ktere nam narava priznava, potem pridemo naprej.

Gospodarske stvari.

Kako se da zemlja izporabiti.

Preteklo jesen sem obiskal pridnega in mislečega vrtarja v Erfurtu in ta mi je o porabljenju svojih zemljišč sledeče priobčil:

Rano spomladi se seje na zemljo, ki je dobro gnojena in globoko obdelana, salata, mesečna redkev in kapus. Salata se, ko hitro prva preresea pokaže, za dobro ceno deloma proda, deloma presadi. Med tem, ko se mesečna redkev piplje, se kolrabe po malem tako presade, da je cela greda z njimi nasajena. Potem ko se te porežejo se med zelerijo salata seje in karfiol sadi. Za zadnjega se spet z močnim in dobro obležanim gnojem gnoji, ko se tudi te rastline poberejo, se še enkrat salata seje. Tako zemlja skoz polletje ne za pol dne prazna ne leži.

Tega se veda ne bo mogel kmet nikdar doseči, pa ravno tako ne sme svojih njiv neobdelanih, prašnih pustiti. Prašenje je podedovanje iz prestarih časov in je stalo

z tlačanstvom v ozki zvezi, ko se je pa to v novejšim času odvezalo, mora vsak kmet svoja polja brez prašenja obdelovati in zemljo siliti. Sedajni časi pa tudi zahtevajo tako kmetovanje.

Množeče se prebivalstvo, potreba drago polje kolikor mogoče neseče storiti, vsled železnic boljše in hitrejše odajanje gospodarskih pridelkov, sedajna niža vrednost denarja, večje tirjatve države do kmeta, večje potrebe za življenje vse to sili k drugemu gospodarjenju, k pomnoženju žetev. K temu je se ve da misleče glave, pridne roke potreba, pa nemogoče ni, kakor kažejo mnogi primeri iz vsakdanjega življenja.

Kaj je storiti če krava pri molzenju mleko zadržava?

Amerikanski gospodarski list „The Prairie Farmer“ piše o tem, če krava mleko zadržava, se od tega lahko ozdravi, če se ji kiselo mleko piti dava. To priporoča namreč neki skušen gospodar Johnson, ki pravi: Ko je krava mleko popila in začne lizati posodo, v kateri se je kiselo mleko nahajalo, se mora začeti molzti in vsikdar bo rada vse mleko dala. Temu gospodarju je ta pomoček vsikdar pomagal tudi pri onih kravah, ktere niso več mleka puščale, kakor samo dve tretjini. On jim je dal vsikdar piti kiselega mleka in ko so začele posodo lizati, je je začel molzti in dobil je vsikdar mleko od krave.

Pravi, da jim je prej skusil davati soli, moke in še marsikterih drugih stvari, ktere so se mu priporočale ali vse zastonj, samo kiselo mleko je vsikdar gotovo pomagalo.

Posušeno meso.

Če hočeš imeti prav okusno posušeno meso, moraš ono meso, katero hočeš posušiti, še celo toplo iz zaklane živali vzeti in taki v že pripravljeno mešanico vložiti, ktera se mora napraviti iz 1 lota na prašek zdrobljenega salitra in iz 1 funta kuhinske soli, meso moraš v tej mešanici prav dobro povaljati in če si to storil, se mora meso krog in krog dobro z rženimi otrobi posipati tako da jih kolikor naj več mogoče na mesu prilepljenih ostane; meso se po tem ali taki v dim obesi ali pa se prej s tiskarskim papirjem obviije in tedaj v dim obesi. Otrobi odvrčajo vse žarke dimove delke in ubranijo ob enem, da se meso preveč ne posuši. Na ta način posušeno meso ima prav lepo črleno barvo, je dosti bolj okusno kakor na navadni način posušeno in se lahko dolgo prav dobro ohrani.

O grobanju.

Pred adventom sem bil na svojem posestvu in jako se čudil, da sem v vsej okolici le na enem kraju grobatni videl; drugi je „oslice“ narejal ali prst v dolge kupe pod vinogradom nametoval; tretji pa trto obrezoval. Nehote mi pride pri tej žalostni prikazni na misel: Človek je sam sebi naj večji zločin!

Ljudje pravijo, da bo spet 10 let minolo, preden se dočakajo tako dobre izvrstne vinske kapljice. Toda v obče ljudje nič ne vedo, in so si sami naj večji zločini, pri tem pa še hudobno predrzni, ker se le na božji blagoslov operajo, roke pa v krilo polagajo; trdim jaz.

Res je. Bog je ljudem prejšno jesen dal precej obilno in prav dobrega vina; pa tudi prijetno jesen; k temu še čvrsto dozorelo trtino rožje, kar ni vsako leto vzlasti, ko je od toče natolčeno.

Grozno se mora človek čuditi nad samopašnostjo mnogih vinorejcev! Menda si mislijo: Vinograde smo grozdja oprostili, si lagve in pivnice napolnili — sedaj pa križ Božji! — Ali umni vinorejci ne misli tako; on se zlate priložnosti poprime in Boga hvali, da mu jo ponuja. Strah je votel in prazen, da bi se jame vode natekle in pogrobana trta trpela, splesnila ali celo strohnela. Saj vsak umen vinorejci ve, da gre globoko jame za grobanje kopati in trto ne na trda tla razpoložiti, temuč na rahlo dobro prst jo razpeljati, da še dovolj vlaga ali voda, če bi jame zares preslabo potlačene bile, pod pogrobano trto se odcejati zamore na vse strani ali kraje, kar tudi drugim bližnjim pa slabijim trtam veliko pripomore, da čvrsteje rastejo, ker voda skozi gnoj in dobro parst še le do vejnika, ali kder se vejnik v jame ne devlje, do zrahlane prsti napojeno vodo zboljšajo in zrahljajo, kakor dalječ pride. Razun tega se gnoj pred razkroji tu razveže,

da hitreje koristi trti v veselejšo rast, ker trta nima zobov, da bi zamogla gnoj zobati ali ga jesti.

Nezapopadljivo je tedaj, zakaj vinorejci ne dajo trt s tako zdravim in lepim rožjem grobatu o tako ugodni jeseni, kakor smo jo imeli! — Pri tem bi si tudi viničarji in sploh delavni ljudje kateri krajcar zaslužili, kar jim gotovo ne bi škodilo. —

Ta neumni izgovor: Drugi tudi ne grobajo; tedaj že ne velja — se meni dozdeva prosta sebična lakomnost, s katero se pravi. Boljše je drži ga, ko lovi ga! — Verjemi mi, ako boš hotel vedno držati, časoma še kaj loviti ne boš imel. Kar se „drugih“ tiče, ni res, da ne bi saj nekateri pametnejši vinorejci grobali. — In če boš vedno na druge gledal, ne pa zdravega lastnega uma in poskušanih naukov se držal, ki se ti zastoni dajajo, ha! Bog me boš s praznim želodcem in mošnjo ter s kislim obrazom na cedilu ostal — saj veš star pregovor: Bolj boš groba, več boš doba.

Ako drugi o ugodnem jesenskem času ne grobajo, bi menda radi spomladati grobali, pa še trte o pravem času obrezati ne bodo mogli, da se ne bi jokala ali sok iz nje tekla, kar jo jako oslabuje; tudi je takrat že večidel vinograška kop pred dvermi: v otepi kopati, pa se pravi, na pol obrati. Dela ne gre nikoli odlagati, kar se dans lahko dogotovi, ne odlagaj na jutraj: ne bo te grevalo. Po takem ne boš drugih polne mošnje zavidal, ki si umijo iz matere zemlje, od koje vsi živimo in se redimo, večih pridelkov pridobiti. Nevošljivost je črnih visokih in nizkih duš skoraj prirojena, vtelesena strast in porod vseh krivic. — Varuj se tega ko steklega psa, ki se lahko opomoreš, ako si pravičen, delaven in umen, ne pa lenuh ali raztresenec. Zadosti, če ti Bog kako nesrečo pošlje, ne narejaj si še sam več z neumnostjo in vtrajljivostjo, naj že nosiš svetlo suknjo ali se ogrnuješ s kožuhom. Ti dopolnui dolžnosti svojega stanu na vse plati, da bo tebi v korist, bližnjemu v izgled in Bogu v čast: gotovo boš v boljši koži kakor si. Škoda, da nisem grof ali kaj — da bi zamogel vspešnejše ljudem oči odpirati in jih v srečnejši stan napeljevati; tako sem pa le — Kuhar.

Iglič pri županu.

Semenko (*sedi in zabija žrebljo (cvetlo) v podplate.*)

Iglič (*stopi v sobo*). Dober dan g. župan!

Semenko. Zdravo! Iglič! vsedite se.

Iglič. Ste pač zmirom marljivi, prav marljivi!

Semenko. Kaj hočem? Nekaj mora človek delati.

Iglič. In če drugega dela nima, si zabija žreblje v podplate, da se prej raztrgajo.

Semenko (*ga pogleda prav debelo*). Vendar ne boste hoteli trditi —

Iglič. Da bi potplatje dalje trajali, če se s žreblji zabijejo? O tem ni sem niti senjal.

Semenko. Vi tedaj res mislite —

Iglič. Da podplati luknjasti postanejo, če se žreblji v nje zabijejo? To je gotovo.

Semenko. Človek bi lahko iz kože skočil.

Iglič. Zakaj?

Semenko. Zarad takega mnenja. Moj oče, moj dedek, moj preddek. —

Iglič. So bili sami Semenki in Vi ste tudi Semenki, to vse dobro vem. Vaši preddeci so bili zabiti, tedaj tudi vi morate ostati.

Semenko. Stari so bili pametnejši, kakor zdajni ljudje. —

Iglič. No, to se ve da, zato so tudi do leta 48 gruntne gosposki tlako in desetino davali in si več sto let dali kožo čez glavo vlačiti.

Semenko. To celo ne spada k razumnosti.

Iglič. Vendar, vendar, g. župan! Nekaj Vam vendar moram razjasniti. Kar Vi pravite razumnost, to se pravi omika. Ne pravimo, na primer. „To ljudstvo je razumno, pametno“ temoč „To ljudstvo je omikano“. Če bi tedaj bili naši preddeci v tem pomenu pametni, razumni ali bolj rečeno omikani, ne bi bili trpeli tako dolgo sužnosti in kesnej podloštva.

Semenko. Ali so morebiti zato konec vzeli.

Iglič. To pa je res, ne zamerite, bedasti govor. Konec niso vzeli, to je res, ker so se plodili naprej, plodijo pa se tudi živali.

Semenko. Bili so tedaj ravno tako ubogi in bogati kakor zdaj.

Iglič. To je tudi res, ali svobodni niso bili temoč odvisni od gosposke, in če se je oskrbniku račilo, je vsakega lahko spravil na beraško palico, ali ga je do smrti dražil.

Semenko. Proti takemu nastopanju, so se lahko pri-
tožili pri okrožnem uradu.

Iglič. Ko so že enkrat okrožni uradi bili vpeljani, se jim je že nekoliko bolje godilo, ker po okrožnih uradih se je zabil kol v meso patrimonialnih sodnij.

Semenko. V kratkem rečeno, jaz ne nahajam zlo velike razlike med nekdanj in zdaj, omika se je res bolj razširila, ali zato še si jaz zmirom zabijam žreblje v podplate.

Iglič. Zastran mene tudi lahko v glavo zabijate.

Semenko. To pa vendar morate pripustiti, da dokler se hodi po žrebljih podplati celi ostanejo.

Iglič. Jaz sem samo prepričan, da če se z takim škornjem v blato ali vodo stopi volhkota poleg žrebljev v podplat stopi in da se potplati tim hitrej raztrgajo.

Semenko. Jaz sem si še dozdej vsako leto iz početka pusta svoje škornje s žreblje zabil.

Iglič. A tako! Prosim Vas ne zamerite mi, na pust celo nisem mislil. Zdaj pa nekaj drugega, zakaj sem prav za prav k Vam došel.

Semenko. No, zakaj neki?

Iglič. Jaz dojem ravno od g. Ljubomira. —

Semenko. No kako se jim kaj godi, ali bodo že skoraj celo ozdraveli?

Iglič. Precej slabi še so, drugače gre vse dobro in želijo, da bi se taki po novem letu spet pri njih sošli. Naročili mi so, naj grem k Vam in Vam naj to povem, da oznanite vsem, da prihodni teden k njim dojdejo. Rekli so, da nam hočejo v kratkem razlagati brambovsko postavo, da bo vsak v kratkem znal, kaj postava pravi.

Semenko. No hvala Bogu, da jim spet že tako dobro gre, jaz se že neizmerno zlo veselim na shod pri njih. Zdaj pa z Bogom, Iglič! moram taki iti in vsem sosedom naznati, da se drugi teden spet snidemo pri Ljubomiru.

Dopisi.

Iz Ljutomera.*) Naša čitalnica je imenovala za svoje častne ude soglasno gg. dr. Vošnjaka, Ivana Žuza, B. Rajca in dr. Lavriča zaradi njih obče narodnosti, posebno pa zaradi njih energičnega delovanja pri vzburjenju in vodenju slovenskih taborov. G. Herman je že od 21. marca častni ud Ljutomerske čitalnice, ravno tako prevzvišeni škof J. Stossmeyer, kateri je daroval čitalnici sto gold. — Naši rodoljubi si zdaj naj bolj prizadevajo narod na to pregovoriti, da bi se 29. občin enega okraja v tri velike zedinilo namreč pri sv. Križu, pri Malinedelji in v Ljutomeru, če se to zgodi, kar je res želeti, se bodo napravile občinske uradnije, v katerih se bode izključivo samo v slovenskem jeziku uradovalo.

Od sv. Tomaža, 20. decembra 1868. Obhajali smo danas našega farnega patrona sv. Tomaža prav lepo in slovesno, in popevali pri sv. meši znano lepo mešo. g. Miklošiča. — Vinca imamo dosti, hvala Bogu! pa tudi letos prav sladkega. Prodaja se z večino po 70 gold. šartinjak s posodo vred. Pa tudi sami ga pijemo. Najdeš izmed petnajst hiš v okolici, — še ne en četrt ure ena od druge, devet oštirskih! Zakaj bi se bi tako izvrstna kapljica na prihodna leta prihranila? — Vsak si pomaga, kakor si zamore in hoče. — Ali k čemu si je dnes neki ovih oštirjev kakor na kvaterno nedeljo v adventu godce v hišo vzel? Znabiti je hotel znati, kako letošnje vino po klarinetu cvili? Še le pred kratkim je v tisti hiši neki močen in zdrav mesarski hlapec eno nedeljo prav veselo plesal, drugo nedeljo pa na parah ležal!

Politični ogled.

Zbornica poslancev je 18. t. m. imela zadnjo sejo t. l. ker po tem je seje odložila do 15. januarja prib. leta. Pred, ko se je zbornica odložila, še je volila komisijo za pretresenje načrtov, ki zadavajo preuredbo davkovskih razmer in postav. V zadnji seji je došla na vrsto tudi obravnava Greuterjeve zadeve, ali bi se namreč g. Greuter ko obtoženec izročil sodnji ali ne? Odsek, ki je to stvar prevdarjal, je nasvetoval, naj se izroči (tudi je on sam to

*) Po naključju zakasnjeno.

želel). Velika večina zbornice pa je glasovala soper odsekov nasvet.

"P. Lloyd" je praznični mir naših politikarjev nekoliko skalil, ker je prinesel članek, v katerem določno izreka, da Ogerska in Avstrija ne smete začeti vojske zaradi tega, da bi se ohranil praški mir. — V članku kažejo posebno sledeči stavki pravo mnenje ogerske vlade o tem, kar se tiče praškega miru. "Pest. Lloyd" piše: "Ogerski delegat še ni rojen, ki bi kakemu ministru bodi si kdor koli, le samo jeden groš ali jednega samega moža dovolil, da bi se branila Menova meja proti napadu Prusije, ali da bi se za branilo, da bi se južna nemška zveza ne združila s severno Avstrija se ne more vojskovati, če nima bogatih pomočkov Ogerske. G. Andrassi pa ji teh dati ne more, če bi šlo za Menovo mejo za južno nemško zvezo, ali poprek zakaj drugega, kakor za celoto avstrijsko-ogerske monarhije. Grof Beust je pameten politikar in hoče gotovo samo to kar more in on samo more, kar hoče Ogerska". — Zadnji stavek, da g. Beust samo more, kar Ogerska hoče, je naše cislajtanske časnikarje zelo razdražil in zatoraj mislijo, da je prijateljstvo med Beustom in Andrassijem menda pri kraju.

"Wien. Ztg." je prinesla, da se sme do konca prvega četrtletja 1869 davek pobirati in denar izdajati, kakor leta 1868, in dalje, da sta ministra dr. Giskra in Berger dobila rede železne krone prvega reda in da je dr. Felder za dunajskega župana od cesarja potrjen.

Srbska začasna vlada je odprla 20. t. m. v Belemgradu ustavni odbor s prestolnim, govorom, v katerem se posebno povdarja potreba ustavne vlade, sistema dveh zbornic (gospoke in poslanske) odgovornost ministrov in svoboda tiska.

O Turško-grškem razdvoju še celo ni nič gotovega. Glasi iz Carigrada so prav vojni: Dve turški armadi 30.000 mož močni se bližate pod zapovedjstvom Omer Paše grškim mejam. Naj novejša pa je to, da je Turčija izrekla, da ne bo nikdar privolila, da bi se Kreta odločila ali pa, da bi zadobila samostojno upravo. Pravi se tudi, da je konferencija gotova zastran pomirjenje Turške in Grške.

Iz Aten se piše, da je tamo vse navdušeno za vojsko in da je atenski odbor izročil parlamentu prošnjo, naj se grška vlada opira na ljudsko mnenje in napove Turčiji boj.

Iz Bukaresta se piše, da je rumunska vlada, orožje, katero je dobila skoz Rusijo, razdelila med sosednje Jugoslovane.

Iz Rima se piše, da je Trauttmansdorf od [sv. Očeta tirjal, naj bi se nekateri konkordatovi članki namreč oni o šoli in zakonu popravili in naj bi sv. oče opominjal škofe, da naj čimjijo, kar morejo, da bi nove verske postave zadobile veljavo; to se mu vendar celo ni obljubilo, naopak reklo, da bo se škofom velelo, naj protivijo novim postavam.

Novičar.

Mariborska čitalnica si je volila v svojem zadnjem letnem zboru g. dr. Preloga za predsednika, g. prof. Šumana za tajnika in g. prof. Sinko-ta za denarničarja, posvetovalni odborniki so gg. dr. Srnee, dr. Radey, Majciger in Berdajs.

Ko je v odboru za brambovsko postavlo gosposke zbornice bilo govorjenje o tem, da je vsak vojaštva prost, ki se je že odkupil, je neki odbornikov predložil, naj bi se vsem denar nazaj dal, ki so se od vojaštva odkupili do sredine meseca januarja 1867, prej ko je bila vpeljana splošno vojaška služba. Na to je minister Giskra razjasnil, da bi se moralo 24 milijonov gld. rodovinam povrniti. — Pravi se tudi, da so posebno mestjanske rodovine svoje sine, ki še so samo 2—3 leta stari odkupovale, in da še zdaj mnoge mestjanske rodovine nadlegujejo mestno županstvo, ktere po sili hočejo svoje sine odkupiti od vojaštva. Iz vsega tega se zadoosti jasno vidi, da navdušenost za splošno vojaštvo med mestjani ni prevelika.

Vsa srbska armada za deželno brambo je zdaj oborožena s puškami, ki se nabijajo od zada in so došle iz Amerike. Zvedenci o tem trdijo, da so zvonredno dobre, kar se tiče hitrega nabijanja in gotovega strelaja.

Pri poslednji kmetijski razstavi v Kaliforniji je en sam kmet prinesel 265 plemen jabelk, 80 plemen breskev, 12 pl. kutin, 240 pl. grozdja, 5 pl. smokey, 13 pl. sliv, 40 pl. sšhega sadja in 11 pl. domačih viuskih trt.

Na Dunaju se je pretekli teden končala pred deželno sodnijo pravda zaradi goljufije proti dvornemu svetovalcu Schwab-u, ki je v svojih prejšnjih letih služil tudi v Celovcu, Zagrebu in Ljubljani. Obtoženec je bil krivega spoznan in obsojen na 4 leta v ječo.

Pri Smirni ste dve egiptovski ladji na blap (porobroda) tako zelo skupajtrčile, da se je jedna taki z 300 popotniki pogrezla.

Leta 1869 bo de potemnelo solnce dvakrat in luna dvakrat, pri nas se bo vendar samo videlo potemnenje lune 28. januarja.

22. t. m. se je v dvorani Ljubljanske čitalnice delila revnim otrokom darovana obleka. Dobilo je popolno zimsko obleko 59 fantov in 45 deklic. Vrednost obleke se ceni na 900 gld.

Med mnogimi daritelji in gosti je tudi bila nasoča dežel. namestnika g. Conrada ž. Eibišfelda žena. Stolni dekan dr. Pogačar in dr. Orel sta prav zanimivo govorila o tem lepem namenu. K slednjemu so še otroci tudi dobili kruha in jabelk, ktero so dobrotniki za ta namen darovali.

Iz Zagreba se piše, da je bilo tamo 20 t. m. po noči med panduri in vojaško patrolo (od polka Gyulai-jevega) na "krvavem mestu" nespodobno rogoviljenje. Začeli so se namreč na ulici bojevati, in panduri so vojake vrgli dvakrat nazaj v "dolgo ulico". Vojaki so je vendar tretjokrat pograbili in vodja patrole je komandiral "ustrelite" eden na smrt ranjen pandur je čez pol ure vmrl. Vojaki so se na to celo razbežali, panduri se vendar za njimi spustijo v potiro. Pri apoteki v "dolgi ulici" je vojak drugokrat strelil; zgrabijo ga in mu vzamejo orožje. Jednega vojaka pa so tirali do židovske crkve, kder je tudi strelil in po tem odbežal. Med tem se je na jela čičevem trgu druga vojaška patrola pokazala, ktera tudi ni namerjavali nič dobrega in z velikim trudom sta eden častnik in eden komisar javne varnosti pandure in vojake pomirila. Kesneje so vendar panduri še enkrat od vojaške patrole in sicer z bajoneti napadani bili.

Tolovajstvo v Ogerski. V noči od 8. do 9. t. m. so tolovaji med Kečkemetom in Felegyhasa šine na železnici odtrgali, vsled tega se je vlak zaroval v zemljo in trije vozi so se zdrobili, na to so tolovaji ubili vlakovodja, oropali pošto in jednega bogatega potnika.

Pred kratkim pa so tolovaji predrli v grad "Alesuth" ki sliši nadvojvodu Jožefu in ki se nahaja blizu stolnega Belgrada in so tamo pokrali vso platenino in mnoge druge stvari, ki so se v gradu nahajale.

V Ljubljani je iz glavne deželne blagajnice sam blagajnik K. ukral 11.000 gld. dobili so ga in spravili pred sodnijo.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-	V	V	V	V
	dinu	Mariboru	Celju	Ptuj	
fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	
Pšenice vagan (drevenka)	3 35	4 40	4 80	4 20	
Rži	2 65	3 15	3 40	3 —	
Ječmena	2 50	—	3 20	—	
Ovsa	1 80	1 95	2 —	1 70	
Turšice (kuruze) vagan	2 45	2 85	2 80	2 70	
Ajde	3 —	2 85	3 —	2 60	
Prosa	2 40	2 50	2 80	2 40	
Krompirja	1 25	—	1 10	1 —	
Govedine funt	— 19	— 26	— 24	— 25	
Teletine	— 22	— 29	— 26	— 26	
Svinjetine črstve funt	— 28	— 28	— 26	— 25	
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	11 —	—	9 80	11 —	
" 18"	—	5 55	—	—	
" 36" mehkih	6 50	6 —	7 45	7 —	
" 18"	—	3 80	—	—	
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 45	— 90	
" " mehkega " "	— 60	— 50	— 35	— 70	
Sena cent	1 20	1 20	— 90	1 —	
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 70	— 90	
" " za steljo	— 80	— 70	— 60	— 70	
Slanine (špeha) cent	42 —	40 —	45 —	42 —	
Jajce, pet za	— 15	— 10	— 10	— 10	

Cesarski zlat velja 5 fl. 69 kr. a. v.

Ažijo srebra 117.65.

Narodno drž. posojilo 64.—

Loterijske srečke.

V Trsu 23. decembra 1868: 39 60 47 7 37

Prihodno srečkanje je 9. januarja 1869.